

BİLGİ NOTU

BANKALARIN BİLGİ SİSTEMLERİ VE ELEKTRONİK BANKACILIK HİZMETLERİ HAKKINDA YÖNETMELİK ve 6493 sayılı Kanun Kapsamında “Açık Bankacılık”

13 Nisan, 2020

A. GENEL OLARAK

Türk mevzuatında açık bankacılığı konu alan ilk düzenleme olan 7192 sayılı Ödeme ve Menkul Kıymet Mutabakat Sistemleri, Ödeme Hizmetleri ve Elektronik Para Kuruluşları Hakkında Kanun ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun ("**7192 sayılı Kanun**"), 22 Kasım 2019 tarihli ve 30956 sayılı resmî gazetede yayınlanarak 01/01/2020 tarihinden itibaren tüm hükümleriyle birlikte yürürlüğe girmiştir.

Özellikle 8. Maddesi uyarınca 6493 sayılı Ödeme ve Menkul Kıymet Mutabakat Sistemleri, Ödeme Hizmetleri ve Elektronik Para Kuruluşları Hakkında Kanun'da gerçekleştirdiği ("**6493 sayılı Kanun**") değişiklikleri ile, "ödeme hizmetleri" tanımını açık bankacılık kapsamında değerlendirilebilecek bazı hizmetlere yer vermek suretiyle Payment Service Directive II ("**PSD-II**")'ye paralel olarak genişletmiştir.

Taslağı, Bankacılık Düzenleme ve Denetleme Kurumu ("**BDDK**") tarafından 25.12.2018 tarihinde yayımlanmış olan ve açık bankacılığa ilişkin kapsamlı düzenlemeler getiren Bankaların Bilgi Sistemleri ve Elektronik Bankacılık Hizmetleri Hakkında Yönetmelik ("**Yönetmelik**"), 15/03/2020 tarihli ve 31060 sayılı resmî gazetede yayımlanmış bulunmaktadır. Belirtmek gerekir ki, Yönetmelik'in yürürlüğe girme tarihi 01/07/2020 olarak belirlenmiş olup bankaların Yönetmelik'e uyum sağlamaları için yaklaşık üç buçuk aylık bir dönem öngörülmüştür. Elbette şu an için tüm dünyanın içinde bulunduğu salgın hastalık döneminde bu süreye riayet edilebilecek mi yoksa bir uzatma olacak mı konusu tahminimizce haziran ayında belli olacaktır.

Yönetmelik, bankaların bilgi sistemlerinin yönetimine ilişkin usul ve esasları belirlemekle birlikte, açık bankacılık servislerinin tanımına yer veren ilk mevzuat olmuştur. Açık bankacılık servislerini elektronik bankacılık hizmeti çatısı altında değerlendiren Yönetmelik, 34-37. Maddelerinde yer alan elektronik bankacılık hizmetine ilişkin ortak hükümler ve 41. maddede yer alan açık bankacılık servislerine ilişkin hükümler ile bu alanda birçok yeni düzenleme getirmiştir.

Yönetmelik'e bağlı düzenlemeleri ve denetimleri gerçekleştirecek yetkili kuruluş, BDDK olarak yer almıştır. 6493 sayılı Kanun kapsamında Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankası'nın ("**TCMB**") yetkili kuruluş olarak öngörülmüş olması sebebi ile, ödeme hizmeti sağlayıcılarının açık bankacılık servisleri bakımından nasıl bir yapıda faaliyet gösterecekleri tartışmalara mahal vermiştir. Bununla birlikte Yönetmelik içerisinde yer verilen çeşitli ifadeler, başkaca mevzuatlar ile çelişki oluşturup oluşturmadıkları noktasında soru işaretleri yaratmıştır.

İşbu Bilgi Notu'nda genel hatları ile Yönetmelik kapsamındaki açık bankacılığa ilişkin düzenlemeler değerlendirilecek ve yukarıda bahsi geçen tartışmalar üzerinde durulacaktır. Daha detaylı bilgi ve özel nitelikteki sorularınız için bizimle iletişime geçmenizi rica ederiz.

I. 6493 sayılı Kanunda Açık Bankacılığa İlişkin Yer Alan Hükümler

6493 sayılı Kanun'un 12. maddesinin 1.fikrasının (f) ve (g) bentlerinde yer verilen

- i. Ödeme hizmeti kullanıcısının isteği üzerine başka bir ödeme hizmeti sağlayıcısında bulunan ödeme hesabıyla ilgili sunulan ödeme emri başlatma hizmeti,
- ii. Ödeme hizmeti kullanıcısının onayının alınması koşuluyla, ödeme hizmeti kullanıcısının ödeme hizmeti sağlayıcıları nezdinde bulunan bir veya daha fazla ödeme hesabına ilişkin konsolide edilmiş bilgilerin çevrimiçi platformlarda sunulması hizmeti

ödeme hizmetleri ile PSD-II'de ödeme emri başlatma (Payment Initiation Service Provider – “PISP”) ve hesap bilgileri sağlama (Account Information Service Provider – “AISP”) olarak yer alan açık bankacılık hizmetleri düzenlenmiştir.

12. maddede yer alan f ve g bentlerindeki hizmetlere ilişkin usul ve esasları belirleme noktasında 14/A-2 maddesi uyarınca TCMB yetkili kılınmıştır.

Yönetmelik hükümlerinin incelenmesini müteakip, 6493 sayılı Kanun kapsamında yapılacak değerlendirmeye aşağıda yer verilecektir.

II. Yönetmelik ile Açık Bankacılık Servisleri Hakkında Getirilen Düzenlemeler

• Yönetmeliğin yürürlük tarihi

Yönetmelik kapsamındaki düzenlemelerin 01.07.2020 tarihinde yürürlüğe gireceği belirtilmiştir.

• Açık Bankacılık Servisleri ve Elektronik Bankacılık Hizmetleri Tanımı

Yönetmelik'in düzenlemekte olduğu açık bankacılık servisleri ve elektronik bankacılık hizmetlerine ilişkin tanımlara 3. maddede yer verilmiştir. Buna göre;

- a) **Açık bankacılık servisleri:** Müşterilerin ya da müşteriler adına hareket eden tarafların API, web servis, dosya transfer protokolü gibi yöntemlerle bankanın sunduğu finansal servislere uzaktan erişerek bankacılık işlemlerini gerçekleştirebildikleri veya gerçekleştirilmesi için bankaya talimat verebildikleri elektronik dağıtım kanalını
- b) **Elektronik bankacılık hizmetleri:** İnternet bankacılığı, mobil bankacılık, telefon bankacılığı, açık bankacılık servisleri ile ATM ve kiosk cihazları gibi müşterilerin, uzaktan bankacılık işlemlerini gerçekleştirebildikleri veya gerçekleştirilmesi için bankaya talimat verebildikleri her türlü elektronik dağıtım kanalını

ifade etmektedir.

- **Yönetmeliğin açık bankacılığa ilişkin hükümleri**

Açık bankacılığa ilişkin düzenlemeler, Yönetmelik'in farklı maddelerinde yer almaktadır. Elektronik bankacılık hizmetleri içerisinde sayılması sebebi ile, elektronik bankacılığa ilişkin ortak hükümleri düzenleyen 34-37. maddeler, açık bankacılık servisleri için de bağlayıcı olup; 41. maddede ise açık bankacılığa ilişkin münferit düzenlemeler yer almıştır. Bu düzenlemeler esasen “kimlik doğrulama ve işlem güvenliği”, “inkâr edilemezlik ve sorumluluk atama”, “işlemlerin takibi” ve “müşterilerin bilgilendirilmesi” ile “açık bankacılık servislerinde kimlik doğrulama ve işlem güvenliği” başlıkları altında ele alınmıştır.

a) Kimlik doğrulama ve işlem güvenliğine ilişkin hükümler

Elektronik bankacılık hizmetlerinin verilmesi esnasında banka müşterisinin “bildiği”, “sahip olduğu” veya “biyometrik bir karakteristiği olan” unsur sınıflarından farklı ikisi kullanılarak, en az iki bileşenli bir kimlik doğrulama mekanizması uygulanması zorunlu tutulmuştur. **(34/1. Madde)**

Kimlik doğrulama esnasında T.C. Kimlik Kartının kart PIN'i veya biyometrik veri ile birlikte kullanılabilceği hüküm altına alınmıştır. **(34/2. Madde)**

NOT: Yönetmelik'in 41. Maddesi uyarınca, açık bankacılık servislerinin sunulması esnasında tek bileşenli kimlik doğrulaması yapılması mümkündür. Ancak bunun için:

- a- Müşteri veya müşteri adına hareket eden taraf ile banka arasındaki iletişimin uçtan uca güvenli iletişim şeklinde olması;
- b- Banka tarafından telafi edici ilave kontroller uygulanması; ve
- c- Müşterinin bağlantı kurabileceği kaynaklara ilişkin ilave kısıtlamalar getirilmesi gerekmektedir. *(bkz. Açık bankacılık servislerine ilişkin münferit hükümler, s. 6)*

Usulüne uygun olarak kimlik doğrulaması gerçekleştirilmeksizin yapılan işlemlerin müşteri tarafından gerçekleştirildiğinin ispat yükü bankaya ait olacaktır. **(34/3. Madde)**

Kimlik doğrulama mekanizmasının güvenle uygulanmasına ilişkin zorunlu birtakım tedbirler öngörülmüştür. **(34/4, 5, 6, 9. Madde)**

NOT: BDDK tarafından 25.12.2018 tarihinde yayınlanmış olan taslak metinde öngörülmemiş bazı kimlik doğrulama tedbirleri, Yönetmelik içerisinde yer almıştır. Örneğin Yönetmelik'in 34/6 maddesi taslak metinde yer almamaktaydı.

“Yönetmelik

Madde 34/6

Kullanıcılara uygulanacak kimlik doğrulama mekanizmasının, başarısız kimlik doğrulama teşebbüsleri hakkında ilgili kullanıcıya sisteme ilk girdiği anda bilgi vermesi sağlanır. Başarısız teşebbüslerin belirli bir sayıyı aşması halinde müşterinin erişimi için ilave güvenlik

önlemleri alınır, başarısız kimlik doğrulama teşebbüslerinin devam etmesi halinde ise ilgili kullanıcının erişimi engellenir.”

Kimlik belgesi yerine geçen belgelerdeki bilgiler ile anne kızlık soyadının, kimlik doğrulama mekanizmasındaki bileşenlerden biri olarak kullanılamayacağı hüküm altına alınmıştır. **(34/10. Madde)**

5464 sayılı Kanun kapsamındaki kartlar ile 6493 sayılı Kanun kapsamındaki ödeme araçlarına ait PIN'lerin, elektronik bankacılık dağıtım kanalının aktifleştirilmesinden ve ilk parolanın alınmasından sonra;

- o Parolanın unutulması hali; ve
- o Yanlış girilmesinden dolayı sıfırlanması gereken haller

haricinde kimlik doğrulama mekanizmasının bir bileşeni olarak kullanılması yasaklanmıştır. **(34/11. Madde)**

Mobil bankacılık uygulamasının yüklenerek aktifleştirilmesini müteakip, oturum açma dahil hiçbir işlem için SMS ile OTP ya da doğrulama kodu gönderilmek sureti ile kimlik doğrulaması yapılmaması öngörülmüştür. Bunun istisnaları ise;

- a) mobil bankacılık uygulamasının ilk kurulumu,
- b) aktifleştirilmesi,
- c) yeniden aktifleştirilmesi aşamaları ve
- d) uygulamanın kullanılamaz olması hali olarak öngörülmüştür. **(34/7. Madde)**

Müşterinin SIM kart değiştirmiş veya numarasını başka bir elektronik haberleşme işletmecisine taşımış olması halinde bankanın, değişikliği müşteri ile teyit etmemesi/edememesi halinde 90 günlük süre boyunca SIM karta dayalı unsurları kimlik doğrulama unsuru olarak kullanamayacağı öngörülmüştür. **(34/8. Madde)**

Bankanın elektronik bankacılık dağıtım kanallarından gerçekleştirilebilecek işlemler için müşterilerine, varsayılan ve müşteri tarafından güncellenebilecek erişim kısıtlamaları, günlük işlem limitleri, güvenli alıcılar listesi gibi ilave güvenlik önlemleri sunması hüküm altına alınmıştır. Bankanın kendi risk değerlendirmesi çerçevesinde bunlara ilave güvenlik önlemleri belirleyebileceği düzenlenmiştir. **(34/12. Madde)**

Elektronik bankacılık dağıtım kanallarından sunulmakta olan herhangi bir işlemin tersinin gerçekleştirilmesi mümkün ve orijinal işleme göre eşit ya da daha az riskliyse, bankanın orijinal işlemin tersi olan bu işlemlerin de aynı elektronik dağıtım kanalından gerçekleştirilmesini sağlayacağı düzenlemiştir. **(34/13. Madde)**

Bankaca, elektronik bankacılık hizmetlerinde kullanmak üzere müşterilerine sunduğu her türlü yazılım ya da mobil uygulamanın kaynağının, ilgili banka olduğunun doğrulanabiliyor olması

sağlanmalıdır. Banka bu yazılım ya da mobil uygulamaların, müşteri güvenliğini tehlikeye sokacak herhangi bir kod içermemesini sağlamakla, güvenlik açıklarını giderecek gerekli yamaları ve güncellemeleri müşteri kullanımına sunmakla yükümlüdür. **(34/14. Madde)**

Banka, akıllı telefonlar gibi birden fazla kimlik doğrulama bileşeninin bankaya iletilmesinde kullanılan mobil cihazlar üzerindeki bankacılık uygulamalarının kullandığı hassas verilerin, aynı mobil cihaz üzerindeki diğer uygulamalar ve çalışmakta olan işlemler tarafından erişilemez olmasını sağlayacak önlemler alır. Banka, söz konusu mobil cihazların kaybolması ya da çalınması halinde bunlar üzerindeki hassas verilerin yetkisiz kişilerce erişilemez olmasını sağlamak ve mobil cihazların ele geçirilmesi, güvenilirliğinin bozulması, işletim sistemi yazılımının kırılması veya değiştirilmesi gibi hallerden kaynaklanacak risklerin azaltılması amacıyla günün teknolojisine uygun kontroller tesis etmekle yükümlüdür. **(34/15. Madde)**

NOT: Yönetmeliğin tanımlar dahil birçok maddesinde “hassas veri” ifadesi kullanılmış, tanımlar kısmında da bu ifade “Kimlik doğrulamada kullanılan veriler başta olmak üzere; müşteriye ait olan, çeşitli sebeplerle bankaca muhafaza edilen ve üçüncü kişilerce ele geçirilmesi halinde, bu kişilerin müşteri olan kişilerle ayırt edilebilme mekanizmalarının zarar göreceği ve dolandırıcılık ya da müşteriler adına sahte işlem yapılmasına imkân verebilecek nitelikteki veriler” olarak tanımlanmıştır.

Esasen bahse konu verilerin korunması bakımından Kişisel Verilerin Korunması Kanunu (“**KVKK**”) ile paralel düzenlemeler getirmekte olan Yönetmelik, “hassas veri” ifadesinin tercih edilmesi noktasında tartışma yaratabilmektedir. Zira hassas veri, KVKK’nın “Özel Nitelikli Kişisel Verilerin İşlenme Şartları” başlıklı 6. Maddesinin gerekçesinde özel nitelikli kişisel veri terimi yerine kullanılan bir ifadedir. Aynı şekilde Kişisel Verileri Koruma Kurulu tarafından yayınlanan bazı rehberlerde de özel nitelikli kişisel veri ile “hassas veri” eşanlamlı olarak kullanılmıştır.

Yönetmelik ise “kişisel veri” tanımında KVKK’ya atıf yapmakla birlikte, ifade edildiği üzere “hassas veriyi” yeniden tanımlamıştır. Bu noktada farklı bir ifadenin tercih edilmesinin, ortaya çıkan uyuşmazlıklarda uygulanacak hukuk kuralının tespitini kolaylaştırabileceği düşünülebilir.

b) İnkâr edilemezlik ve sorumluluk atamaya ilişkin hükümler

Bankalara, elektronik bankacılık hizmetleri kapsamında belirleyeceği teknikler ile güvenilir ve delil niteliğinde iz kayıtları (loglar) oluşturma sorumluluğu yüklenmiştir. **(35. Madde)**

c) İşlemlerin takibine ilişkin hükümler

Bankaların, elektronik bankacılık hizmetlerinin sunulması esnasında aşağıdaki risk unsurlarını dikkate alarak olağan dışı, sahtekârlık amaçlı veya dolandırıcılık riski bulunan işlemleri tespit etmeye ve bunları önlemeye yönelik işlem takip mekanizmaları kurması öngörülmüştür:

- Finansal sonuç doğuran işlemlere yönelik bilinen dolandırıcılık yöntemleri;

- Gerçekleştirilen her bir bankacılık işleminin tutarı ve bu tutarlara göre müşterinin konum bilgisi de kullanılarak normal dışı bir ödeme, fon transferi ya da davranış deseni gösterip göstermediği;
- Kaybolmuş, çalınmış ya da yetkisiz kişilerce ele geçirilmiş kimlik doğrulama unsurlarının listesi;
- Her bir kimlik doğrulama oturumuna yönelik olarak zararlı yazılımların bulaşmış olabileceğini gösteren belirtiler. **(36/1. Madde)**

Ayrıca banka, riskli işlemleri filtreleyerek değerlendirecek ve bu filtrelere takılan müşterileri daha yakından takip edecektir. Riskli işlemlerin gerçekleştirildiğinin tespit edilmesi halinde banka, telefon ya da kısa mesaj gibi uygun yöntemlerle müşterilerin en kısa sürede uyarılmasını sağlayacaktır. **(36/2. Madde)**

Bu madde ile bankaların da son derece aktif bir fraud izleme ve önleme sistemi kurması gerektiği hükme bağlanmıştır. Hali hazırda Ödeme ve E-Para Kuruluşları'nın bu tip fraud önleme sistemlerini son derece aktif şekilde kullanmakta ve hatta başlı başına bu hizmeti dahi müşterilerine sunabilmektedir.

d) Müşterilerin bilgilendirilmesine ilişkin hükümler

Yönetmelik'in 37. Maddesinde, elektronik bankacılık hizmetlerinin, dolayısı ile açık bankacılık servislerinin sunulması esnasında bankanın müşterileri bilgilendirme yükümlülüğü düzenlenmiştir.

Banka tarafından sunulan elektronik bankacılık hizmetlerinden yararlanacak müşteriler; hizmetlere ilişkin şartlar, riskler ve istisnaî durumlarla ve bankanın bu risklere ilişki politikaları hakkında açık bir şekilde bilgilendirileceği hüküm altına alınmıştır. **(37/1. Madde)**

Bankaların bu bilgilendirme yükümlülüğü kapsamında, kendi internet sitesinde veya internet bankacılığı hizmetini verdiği internet sitesinde yer vermesi gereken hususlar, 37. Maddenin 2. Fıkrasında sayılmaktadır.

Bankalara, elektronik bankacılık hizmetlerinden dolayı müşterilerin yaşayabileceği sorunları ve şikâyetlerini iletebileceği ve takip edebileceği mekanizmalar oluşturulması, ayrıca müşterilerin yanlış işlem yapma riskini en aza indirecek kontrollere yer vermesi sorumluluğu yüklenmiştir. **(37/3, 4. Madde)**

Ayrıca bankalar, müşteri talebi olmaksızın bir elektronik bankacılık hizmetini kullanıma açmamak **(37/5. Madde)**, pazarlama faaliyetlerinde elektronik bankacılık hizmetlerini mutlak anlamda güvenli göstermemek **(37/6. Madde)**, bilgilendirme yönteminin teknik sebeplerle uygulanamaması halinde elverişli yöntemler kullanılarak bilgilendirme yapmak **(37/7. Madde)** ve hassas veri veya sır niteliğinde veri içeren her türlü ekstre, dekont, hesap özeti gibi bilgilerin müşterilere elektronik dağıtım kanalları vasıtasıyla gönderilebilmesi için müşterilere gerekli yönlendirmeyi yapmak **(37/8. Madde)** ile yükümlü olacaktır.

- **Açık bankacılık servislerine ilişkin münferit hükümler**

Esasen Yönetmelik, açık bankacılık özelinde düzenlemiş olduğu maddeyi oldukça sınırlı tutmuş, açık bankacılık servislerinin neler olacağı ve bu servislere ilişkin uygulanacak usul ve esasları belirleme noktasında yetkili kurum olarak BDDK'yı göstermiştir. Dolayısı ile devam eden süreçte BDDK tarafından açık bankacılığa ilişkin esasların düzenlenmesi muhtemeldir. **(41/2. Madde)**

Yukarıda da belirtildiği üzere açık bankacılık servislerinin verilmesi esnasında tek bileşenli kimlik doğrulaması yapılması mümkün kılınmıştır. Ancak bunun için:

- a- Müşteri veya müşteri adına hareket eden taraf ile banka arasındaki iletişimin uçtan uca güvenli iletişim şeklinde olması;
- b- Bankalar tarafından telafi edici ilave kontroller uygulanması; ve
- c- Müşterinin bağlantı kurabileceği kaynaklara ilişkin ilave kısıtlamalar getirilmesi

gerekmektedir. **(41/1. Madde)**

- **Uzaktan Kimlik Tespiti ve Bankalarca açık bankacılık servislerinden hizmet alınması**

Yönetmelik, bankaların müşteri veya müşteri adına hareket eden kişinin kimliğinin tespiti için uzaktan kimlik tespit yöntemlerini kullanabileceğini veya halihazırda müşteri ya da müşteri adına hareket eden kişi için daha önce kimlik tespitinde bulunmuş bir banka var ise bu bankadan açık bankacılık servisleri kanalıyla hizmet alınabileceğini hükme bağlamıştır. Bu konuya ilişkin usul ve esasları belirleme noktasında BDDK yetkili kılınmıştır. **(43. Madde)**

- **Açık bankacılık faaliyetlerine ilişkin usul ve esasları belirlemeye yetkili kurum**

Yönetmelik ile açık bankacılık servisleri aracılığıyla sunulabilecek hizmetler ve bu hizmetlere ilişkin usul ve esasları belirleme noktasında BDDK'yı yetkili kılmıştır. **(41/2. Madde)**

III. 6493 sayılı Kanun'a Tabi Olarak Faaliyet Gösteren Ödeme Hizmeti Sağlayıcıları Açısından Açık Bankacılık Değerlendirmesi

Yukarıda da ifade edildiği üzere 6493 sayılı Kanun'un 12. maddesinin 1.fıkrasının (f) ve (g) bentlerinde yer verilen;

- i. Ödeme hizmeti kullanıcısının isteği üzerine başka bir ödeme hizmeti sağlayıcısında bulunan ödeme hesabıyla ilgili sunulan ödeme emri başlatma hizmeti,
- ii. Ödeme hizmeti kullanıcısının onayının alınması koşuluyla, ödeme hizmeti kullanıcısının ödeme hizmeti sağlayıcıları nezdinde bulunan bir veya daha fazla ödeme hesabına ilişkin konsolide edilmiş bilgilerin çevrimiçi platformlarda sunulması hizmeti

ödeme hizmetleri, nitelik itibarıyla açık bankacılık servisi niteliğinde olup, PSD-II'de de bu kapsamda ele alınmıştır.

(g) bendinde yer alan ödeme hizmetini sunan ödeme kuruluşları, Kanunda ön görülen pay senetlerinin nakit karşılığı çıkarılması, tamamının nama yazılı olması ve asgari sermaye yükümlülüğü şartlarından istisna tutulmuştur. Bununla birlikte 6493 sayılı Kanun, 12. maddede yer alan (f) ve (g) bentlerindeki hizmetlere ilişkin usul ve esasları belirleme noktasında 14/A/2 maddesi uyarınca TCMB yetkili kılınmıştır.

Her ne kadar açık bankacılık terimine ilk defa Yönetmelik’de yer verilmiş olsa da 6493 sayılı Kanun mevcut hali ile ödeme hizmeti sağlayıcılarının, (f) ve (g) bentleri kapsamında açık bankacılık hizmeti verebileceğini düzenlemektedir.

Yönetmelik’te açık bankacılığa ilişkin kapsam ile usul ve esasların BDDK tarafından düzenleneceği ifade edilmiş olmakla birlikte; 6493 sayılı Kanun, 12. Maddesinin 1. Fıkrasında yer alan (f) ve (g) bentlerinde ifade edilmiş açık bankacılık servislerinin verilmesine ilişkin hükümlerin TCMB tarafından düzenleneceğini hüküm altına almıştır.

6493 sayılı Kanun kapsamındaki açık bankacılık hizmetlerinin ödeme hizmeti sağlayıcıları tarafından, yine 6493 sayılı Kanun kapsamında ve TCMB tarafından yayınlanacak usul ve esaslar çerçevesinde yürütülmesi mümkün gözükmektedir. TCMB’nin 6493 sayılı Kanun kapsamındaki açık bankacılık hizmetlerinin verilmesine ilişkin ikincil mevzuatı Yönetmelik’in yürürlük tarihi olan 01/07/2020’ye kadar çıkarıp çıkarmayacağı bilinmemekle birlikte, yakın gelecekte tamamlanacağı öngörülmektedir.

IV. Güncel Durum, Değerlendirme ve Son Not

Daha önce 7192 sayılı Kanun ile 6493 sayılı Kanun’daki ödeme hizmeti tanımına eklenen ödeme emri başlatma (PISP) ve hesap bilgileri sağlama (AISP) ile açık bankacılığa ilişkin ilk adımlar atılmıştı.

Yönetmelik ile açık bankacılık servisleri elektronik bankacılık hizmeti kapsamına dahil edilmiş, bu doğrultuda çeşitli düzenlemeler gerçekleştirilmiştir. Ancak açık bankacılığa ilişkin kapsam ile usul ve esasların BDDK tarafından düzenleneceğinin hüküm altına alınmış olması, konu ile ilgili daha kapsamlı bir mevzuat oluşturulacağına işaret etmektedir. Oysa ödeme hizmeti sağlayıcılarının 6493 sayılı Kanun kapsamında, iki tip açık bankacılık servisi sağlaması mümkün kılınmış olup bunlara ilişkin usul ve esasların TCMB tarafından düzenleneceği hüküm altına alınmıştı. 6493 sayılı Kanun’da düzenlenen PISP ve AISP servislerinin çalışmasının doğrudan bankaları da etkileyeceği açıktır.

Yönetmelik’in yayınlanmasını müteakip 6493 sayılı Kanun ile çelişkilerin, iki başlı bir sistemin ortaya çıktığına ilişkin tartışmalar başlamıştır. Bunun temel sebebi Yönetmelik kapsamında yer alan bankaların, aynı zamanda 6493 sayılı Kanun kapsamındaki ödeme hizmeti sağlayıcıları arasında yer alıyor olmalarıdır. Özellikle bankaların açık bankacılık servisleri sunmaları esnasında mevzuatların kesişeceği (ya da çatışacağı) noktaların ortaya çıkması muhtemel gözükmektedir. 6493 sayılı Kanun, kendi düzenleme alanında faaliyet gösteren ödeme hizmeti sağlayıcılarına ilişkin düzenlemeler getirmekle birlikte, Yönetmelik ise 5411 sayılı Bankacılık Kanunu kapsamında çıkarılmış olup bankaların faaliyetlerini düzenlemektedir. Bankalar ile ödeme hizmeti sağlayıcıları arasında açık bankacılığa ilişkin iş birlikleri gündeme gelebilecek

olmakla birlikte, bankaların açık bankacılık konusunda hizmet alışverişi gerçekleştireceği yegâne taraflar ödeme hizmeti sağlayıcıları değildir. Bir bankanın, başka bir banka ile açık bankacılık ilişkisi içerisinde hizmet alışverişinde bulunması da pek tabii mümkündür. Dolayısı ile açık bankacılık hizmetinin tarafları ve niteliğine göre uygulanacak mevzuat belirlenecektir. Bununla birlikte, ortaya çıkacak kesişim noktalarında da TCMB ve BDDK'nın karşılıklı iletişim ve koordinasyon ile düzenlemeler yapacağı öngörülmektedir.

Özellikle Avrupa'daki açık bankacılık örnekleri incelenecek olur ise;

- Birleşik Krallıkta Barclays, mobil uygulaması vasıtasıyla müşterilerine, diğer bankalarda bulunan hesaplarını yönetme imkânı sağlamakta;
- Amerika Birleşik Devletleri'nde BBVA, yarattığı BaaS açık platformunda 3. Partilerce sunulan finansal hizmetleri müşterilerine sağlamakta;
- Bir İsveç bankası olan Klarna, yarattığı API ile müşterilerine Avrupa'daki birçok banka ile entegre biçimde para transferi, hesap bilgilerine erişim gibi hizmetleri sağlamaktadır.

Türk mevzuatında açık bankacılığa ilişkin atılan adımlar, finansal teknoloji alanında birçok yeniliğin de hayatımıza gireceğinin sinyallerini vermektedir. Kullanıcılar artık tek bir banka ya da ödeme hizmeti sağlayıcısı üzerinden tüm diğer bankalardaki ya da ödeme hizmeti sağlayıcılarındaki hesaplarını kontrol etme yönetme hakkı elde edeceklerdir. Bunun getireceği çok sayıda başka avantaj da kısa zamanda hayatımıza girecektir. Bu çalışmanın giriş kısmında da değindiğimiz üzere mevcut salgın dönemi nedeniyle bir erteleme olmaz ise Temmuz 2020 itibarıyla açık bankacılık hizmetlerini kullanmaya başlayabileceğiz. TCMB'nin çıkaracağı ikincil düzenlemelerin de normal şartlarda Haziran ayında çıkması beklenmekteydi. Bu noktada da bir gecikme olmazsa temmuz ayında açık bankacılığa ilişkin yeterli seviyede düzenleme elimizde olacaktır.

Başta da belirttiğimiz üzere bu bilgi notu kapsamında önemli gördüğümüz temel hususlara yer verilmiş olup detaylı bilgi talebi ve özel sorularınız için bizimle iletişime geçmenizi rica ederiz.